

NATURA

JURNAL DE ȘTIINȚE

ESE DE PATRU ORI PE LUNĂ

Prețul abonamentului:

București..... 64 lei pe an

Districte..... 69 —

REDACTORI:

Dr. C. ESSARCHU și Lt. D. ANANESCU.

ABONAMENTELE se fac la

Redacția, Strada Seraphim,

ce Ți dice și a Pensionatului

No. 10, în dosu Coltzi, și la

DD. Librari.

COPRINDERE: — Instrucția și Educația — Grindina — Pompela — Varietăți.

Avem onoare de a înștiința pe DD. profesori colegiali și primari precum și pe DD. Institutori comunali că prețul abonamentului la Jurnalul Natura se reduce pentru Domnia lor la un galben pe an adică pe jumătate.

DD. profesori corespondenți de prin județe sint rugați de a face cunoscut collegilor Domniei lor această dispoziție ce ia Redacția Naturei.

A nu îndrăsni nimic este a fi pusillanim. A îndrăsni prea mult este adesea (nu însă tot-d'auna) a fi temerariu.

„Natura“ este îndrăsnă, dar nu e temerarie. Și fiind că Natura voesce a fi nemuritoare de aceia ea nu va publica în colónele salle drept urmare la articolul ce a apărut în numărul precedent subt titlu de *Crisele malatiilor sociale sau Revoluțiile*, de cât înregistrând o lege ce Ți revelă *Știința* Historiei.

Cititorul atentiv va vedea aci una din concludsiile la care conducea articolul în questiune.

Când un Guvern, împins de necesități irezistibile și fatale, a oprit de o dată nisce curenti ce exista într'o societate și s'a investit cu forme neobicinuite schimbându'și forma primitivă subt care era destinat a governa, atunci iată ce se va întâmpla:

Daca e abil, el se transformă, se modifică, dă o legitimă satisfacție acellor trebuințe sociale al căria exces a reprimat. Atunci el se pôte aclimata, și se va pu-

tea consolida înconjurându-se de toți ómeni țerei de *intelligință* și de *experiență* fără a se uita de aprópe la opiniile sau principiile lor politice.

Când însă se îndirjesece, când persistă a sta cu peptul înaintea curentilor cărorora a pus de o dată stavilă, când mai cu sémă, după ce, în iuțela și confusia acției, a decretat mi de mi de legi dintre care multe sint incompatibile cu natura, exigențele, organismul, temperamentul nației, persistă a sta în tendința ce a dictat aceste legi și nu o modifică modificând și legile, atunci el se sfaramă Acésta e o lege a Philosophiei Historiei și „Natura“ au face decât s'o înregistre.

Întellege-va Guvernul acésta lege și avea-va forța, intelligința, mărimea de suflet ca să revie asupra *multora* din celle săvârșite Inconjurase-va de toți ómeni țerei de *intelligență* și *experiență* și da-va marilor Corpuri alle Statului prestigiul, drepturile și autoritatea morală de care trebuie să se bucure? etc. etc. . . .

Interesul seu cere o asemenea tactică. . .

Își aduce aminte Capul Statului cu că-tă superbă îndrăsnelă purta înaintea stre-inului drapelul demnității și autonomiei na-ționale când se simția rezemat pe marele Corp politic al Statului unde Nația era represen-tată și de unde și trăgea origina. . . .

Ceea ce era o cauză de multă în-încurcătură pentru politica sa și de multe și câte o dată vane declamații (s'o mărturi-sim cu toți) devenea o sorgință de forță și un reazăm puternic. . . .

Ne oprim aci. Cititorul Naturei vede acum un mijloc prin care s'ar putea evita acea crisă despre care am vorbit în nu-mărul precedent și cum s'ar putea depăr-ta de scumpa dar disgrățiata noastră patrie un trist și lacrimabil sfârșit!

Ne oprim aci, și limitând cercul exa-minărilor noastre, reluăm drapelul sacru a-supra căruia am înscris cuvintele:

Instrucția și Educația.

Diserăm în rîndurile precedente că Gu-vernul, în rapiditatea și confusia acției, a decretat miș de legi dintre care multe sînt incompatibile cu exigențele și organismul nației noastre.

Arătarăm, sau făcurăm să se înțellégă, că nu numai datoria dar și interesul trebuie să'i comande astădți a *reveni* asupra multo-ra dintrînsele și ale modifica conform cu mijlóccele și trebuințele societăți noastre.

Vom lua legea Instrucției publice de care avem și *dreptul* și *datoria* de a ne ocu-pa precum și de tóte cele ce privesc, *gravele și mari interese* alle Instrucției și E-ducației (*atât de mult timp lăsate la o parte de conducători nației noastre*).

Legea Instrucției publice în multe din dispozițiunile sale este bună, în multe în-să este defectuósă.

Actualul Consiliu superior al Instrucției publice, conformându-se într'un mod prea strict, după noi, nu numai spiritului dar și litterei ei, a luat multe măsuri pe care le credem compromitătore pentru Instruc-ție și prin urmare pentru viitorul țerei.

Vom examina de o cam dată pe celle luate nu în virtutea legii dar în virtutea latitudinei ce legea dă Consiliului de a lua măsurile ce le va crede necesarii.

Legea dice în capitolul în care se ocu-pă de instrucția superióră. (Capit. IV, Secțiunea I, articolul 260)¹⁾

„Fie-care facultate se va organiza prin regulamente speciale, date în forma regu-lamentelor de administrațiune publică.

Aceste regulamente vor avea de obiect:

„Inființarea *graduală* după *mediile* țerei a cathedrelor necesarii pentru cursurile men-ționate în precedentele articole. . .“ Legea dar nu *obligă* a institui un al treilea an la facultatea de sciințe.²⁾

Intrebăm acum daca cathedrele necesarii pentru a complecta un al treilea an de un învățămēt cu totul superior și de care nu se va folosi de cât opt sau de ce scholari pe an, sînt permise de *mediile țerei* și cerute într'un mod urgent de exi-gențele Instrucției?

Nu trebuie din contră să ne îndrep-tăm activitatea și resursele de care dispu-nem către învățămētul secundariu și mai cu sēmă către învățămētul primariu de care avem o așa de urgență trebuință?

Deci, învățămētul secundariu este fór-te incomplect organizat și învățămētul primariu se scade, se micșorédă, se cionte-

¹⁾ Voind a păstra jurnalului nostru caracterul unui jurnal ce se adreseă unui public *mizt* pe care amărunturile tehnice nu'l pôte interesa, nu intrăm și nu vom intra în asemenea a-mărunturi. Ne mărginim a face pe cititori nostri să înțellégă spiritul general al factelor asupra căroro vom a chema atenția Domniei lor.

²⁾ Veđi numărul precedent al Naturei.

sce: Ni se desființeză clasa a patra primarie din toate capitalele județelor! și profesorii clasei a patra desființate sînt obligați să fie profesori clasei întâia!

Vom reveni asupra acestui punct ca să chemăm asupra lui deosebita atenție a Onor: Consiliu superior precum și a D-lui Ministru și Director al Instrucției publice.

În resumat. Un al patrulea an de învățămînt primariu în capitalele județelor este *necesarul*; un al treilea an de învățămînt cu totul superior în facultățile din Iasy și București este *luxul*.

Se avem *necesarul* mai înainte de a avea *luxul*.

N'avem pâine, și umblăm după *pan-di-span!*

Dați-ne pâine, mai înainte de a ne da *pan-di-span!*

Daca dar Onor. Consiliul superior și Ministrul Instrucției publice nu vor găsi de cuviință înființarea unui al 3-lea an în facultatea de științe, îi rugăm în interesul instrucției și cu tot respectul ce se cuvine autorităților superioare, de a da un răspuns satisfăcător petiției!) elevilor ce au terminat cei doi ani ai facultății noastre.

) Veți numărul precedent al Naturei.

E.

GRINDINA.

Toți și aduc aminte de repede furtună însoțită de grindină din 14 August la 6 ore după amiază, d'acea revoluție aeriană în care variatele bombe cristaline spargea geamurile și prăpădea recoltele, d'acea vijelie fără veste care frângea arbori, desvălea case și resturna trăsuri. Toți mărturisesc că de mult timp nu s'a vădut așa furtună îngroșitoare așa peatră mare ce a pricinuit însemnătoare pagube; într'acest fenomen spăimîntător avem a deosebi trei lucruri: vîntul, plóia și grindina. Nu vom vorbi aici de cât numai de grindină și de cauzele care o produc.

Ați vădut toți cum es aburi pe d'asupra unui vas cu apă pus la foc, ați vădut toți asemenea cum es aburi din pămînt aduoa și după ce a ploat îndată ce sórele se ivesce pe orizont. Acești aburi ce se înalță pînă la óre care regiune a atmosferii nu sunt alt ceva de cât apă redusă în stare aeriformă prin căldură; acolo găsind o temperatură rece se îndesă, se prefac în picături de apă și cad jos sub formă de plóie.

Dacă însă în atmosferă este o căldură prea mare aburi se înalță repede și mai sus, dă d'o temperatură mult mai rece căci cu cât se înalță

cineva mai sus în aer cu atât căldura descrește, se îndesă atât de tare în cât nu numai că se prefac în picături de apă dar repede se și îngheață și fie-care picătură de apă se schimbă într'un cristal de ghiață, îmbracă forme (în general rotunde) și mărimi variabile apoi cad din nuori pe pămînt și se numesc grindină sau piatră.

De vom examina un grăunte de piatră vom vedé că nu este un corp simplu cum ar fi o mică cantitate de apă înghețată, ci este un corp complet care are un simbur central învălit în straturî concentrice. Aste straturî ne arată că a fost format printr'o serie de înghețuri unele după altele, c'a trecut de rînd dintr'un loc apos într'altul friguros. Se mai observă că straturile globului de ghiață nu numai că se deosebesc dar adesea nu se asemănă prin poziția lor prin forma înghețaturilor și prin corpurile streine ce se află amestecate.

Simburile este adesea format d'un mic fulg de zăpadă și straturile concentrice presintă uneori ca niște radiațiuni sau stele de depeși. Se găsesc câte o dată și corpuri streine întărite, precum: érbă, grăunte, picioare tari, aripi de insecte și chiar corpuri neorganice,

Am vădut că forma globulelor de gheață e foarte variată, mărimea asemenea variază dela un bob de mazare, până la un ou de găină și mai sus. Forma cea mai obișnuită este a unei sferice mai mult sau mai puțin neregulate; unele sunt netede, altele acoperite de asperități sau prelungiri ceea ce face să ia forma de cruci, stele, butilii, sferice colțurate etc. și sparg tot ce întâlnesc. Grindina în general precede o ploie furtunoasă; nuori ce o poartă răspândesc o mare întunecime și au o culoare cenușie sau roșetică. Mai înainte d'a cădea se aude un șgomot ce seamănă cu niște saci de nuci care se ciocnesc sau cu rostogolirea unei trăsuri p'un drum pietros. Asta provine din descărcarea electricității ce grăunțele de piatră aduc din nuori pe care părăsesc în momentul întâlnirii lor cu piatra din altă grupă de nuori încărcat cu electricitate contrarie, în schimbările electrice care neapărat au loc între cele două grupe de nuori puindui în mișcare de înălțare și coborîre, se întâmplă că multe se lipeșc în momentul ciocnirii lor și atunci se presintă sub formă de discuri cu mai mulți simburii primitivi. Numai atunci șgomotul acestor descărcări este puternic să pôtă ajunge la urechea noastră când piatra este mare ceea ce nu pôte avea loc de cât în furtunile cele mai puternice și cele mai electrice. D'aceia mai tot d'auna în urma acestui șgomot întrerupt cade grindina voluminoasă armată cu lungi și tari spini ce pricinuesc atâtea pagubi. Din norocire că circumstanțele favorabile la asemenea producțiuni vătămătoare sunt foarte rari.

Un physic italian Volta ca să explice formarea grindinei admite că rațele soarelui isbind partea de sus a unui nor prea dens sunt absorbite mai tôte; dintr'acesta rezultă o repede evaporație care produce atât de mult frig în cât îngheață apa.

Tot acest physic să și dea șocotela de ce piatra stă cât va timp suspendată în aer de și având destul volum ca să cadă prin greutatea sa, suposază că doi nuori încărcati de electricități contrarii sunt așezați unul d'asupra altuia, că bóbele de piatră încă prea mici cad pe norul de desubt se

acoper d'un nou strat de gheață, se împing d'acesta și se attrag de norul d'asupra și sunt astfel puse într'un fel de venturare ceea ce contribue mult la mărirea volumului, până când în fine cad pe pământ sau din pricină că se fac prea grei, sau că nuori perd electricitatea lor sau se împing de vânturi la distanțe mari.

Grindina d'un volum mai mare nu se formază de cât vara rare ori se întâmplă iarna și atunci este prea mică. Ast fenomen nu se produce de cât în miștocul unei grupe de nuori ce presintă tôte caracterele unei furtune, nuori aceștia încărcati de electricitate negativă sunt dominați d'altii nuori grămădiți mai albicioși și încărcati cu electricitate pozitivă. Adesea se vede d'asupra acestei grupe furtunoase niște nuori caracteristici, ei sunt lungi și se presintă în regiunile cele mai înalte ale atmosferei.

Nu tot d'auna grindina adevărată se produce în regiunile înghețate ale atmosferei ci ne vine dintr'o regiune aproape de suprafața globului. Iată cum se formază grindina, spatiul nu ne permite a intra în mai multe amenunte asupra acestui fenomen natural, care în aparență se pare a fi vătămător, dar în realitate aduce mult bine căci curăță atmosfera și face aerul mai ușor de respirat. Să nu perdem din vedere veritatea ce se manifestă în tôte țiile că adică: Natura din ori ce rău parțial se șileșce a scôte curând sau mai târziu un mare bine general.

Să ne șilim și noi a imita Natura în tôte actele noastre, căci mult este ea simplă, înțeleptă și admirabilă în fenomenele șelle!

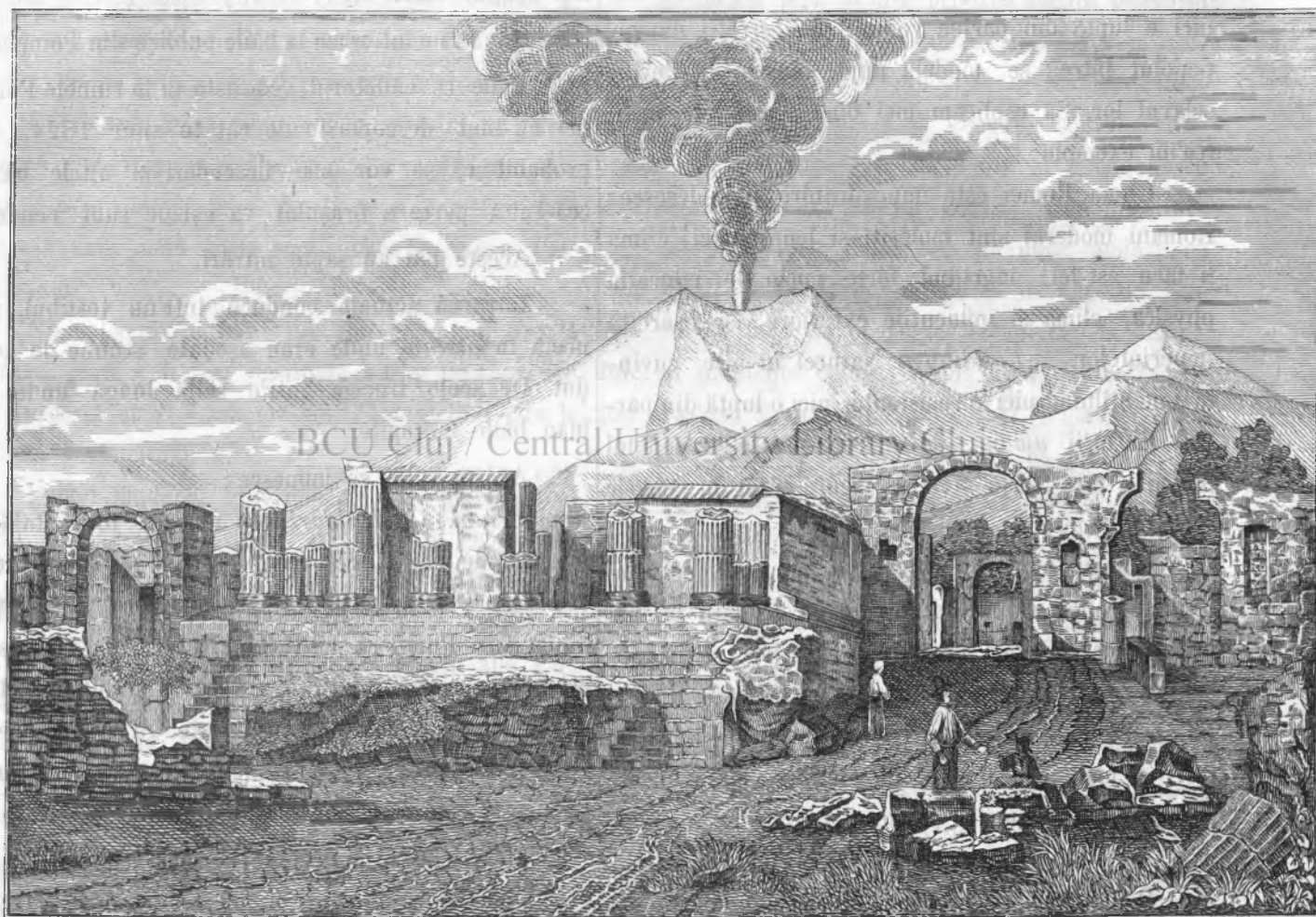
Ați vădut cum apa schimbată în vaporii prin căldură, se înalță către cer acolo gășind mai puțină căldură se preface în picături de ploie, ș'apoi se întăresce ca marmora și se face gheață. Curios lucru. Pușină căldură face unda neșibilă ca aeru; c'un grad mai puțin de căldură ea curge ca un riu repede și face să rodască ogórele și șemănăturile noastre perdind apoi o parte din căldura ce co-

prinde în fine se cristalisă. Așa nu trece dar în starea solidă de cât pentru că a dat aerului de prin prejur o parte din căldura ce ține ascunsă în sine și care servă a 'și schimba starea.

Dacă vă gândiți, amabili lectori, la raporturile ce există între trebuințele Naturei și proprietățile apei sub aste trei forme diferite, dacă vă veți în-

credința de trebuința d'a fi oprită și cristalisată pe vârful munților ca să curgă apoi la póele lor, pe urmă luată de vânturi, vaporisată, înălțată și dusă din nou la isvorul ei, vă veți mira póte de grăjile *Omnipotentului Creator* și ca Moise veți auzi voea lui Dumnédeu în vârful munților.

A.

Pompeia și Vesuviul

POMPEIA și VESUVIUL.

COMPOZIȚIA CHIMICĂ A OASELOR DESCOPERITE ÎN POMPEIA.

(URMARE.)

Un alt monument public despre care voim să vorbim cititorilor noștri sînt *Băile publice*.

Cei vechi dau o imensă importanță acestor stabilimente. Căllătorul care a vizitat Roma a văzut că rui-

nele cele mai vaste și cele mai importante sînt ruinele edificiurilor consacrate băilor. Cei vechi veniau în aceste stabilimente nu numai pentru a lua băi ci încă pentru a se exercita în lupte și exerciții corporale.

Politici antiquităţii ne dau o înaltă idee de înțelepciunea și tactica lor prin grija ce aducéu în educația fizică a popoului. Ei cerea științei în-vățămintele ca să-i lumine și să-i conducă și știința le dicea:

Clima are o imensă influență asupra unui popor, o influență atât de mare încât, popoli indolenți și fără vitalitate cad sub *fatalitatea* influențelor ei. Când aceste influențe sînt pernicioase, *fatalitatea* lor exercitându-se fără să intilniască nici o luptă din partea voinței și *libertății* umane, popoul întreg se modelă după dînsule și devine sclavul lor. Să esplicăm mai bine această idee printr'un exemplu:

Clima Romei este împovărătoare și moleșește: Romani moderni sînt molesiți și leneși căci clima îi face ast-fel: îngrijind foarte puțin de educația fizică, clima și influențele exterioare își exercită imperiul lor. „*Fatalitatea* Naturei în alte cuvinte¹⁾ neintilnind nici o rezistență, nici o luptă din partea *libertății* umane, devine dominantă și popoul întreg e fără forță și fără vîgore atât în fizic cât și în moral.

Romani moderni dau ast-fel un argument teoriilor acellor istorici fataliști care consideră pe popoli ca o *resultantă* a influențelor exterioare, ca un produs ce rezultă din combinații ce nu atîrnă de voința și libertatea lor, acellor istorici ce consideră diversele țeri ca niște laboratorii,²⁾ unde națiunile sînt aruncate întocmai ca corpurile fizice, ca corpurile mórte ca să producă cutare rezultate prevădute și fatale.

Romani cei vechi însă ne dau un argument

puternic în contra acestor doctrine. Prin știința, prin activitatea, prin *libertatea* lor, ei sciau să se lupte în contra influențelor exterioare, în contra *fatalității* naturei ca s'o învingă, ca s'o domine ca s'o subjuge. Libertatea pusă în fața facultății era mai puternică de cât densa. Omul în privința Naturei era mai mare de cât ea.....

Noi Romani de astă-zi căror doctrine venim în ajutor, și căror istorici dăm argumente pentru a'și susține ideile lor?

Dar să ne întorcem la băile publice din Pompeia

Băile ce călătorul vede astă-zi în ruinele Pompei nu sînt descoperite de cât în anul 1824. E probabil că se vor mai descoperi și altele când cea-laltă parte a orașului va eși de sub cenușă.

Aceste băi au șapte intrări.

Intrarea actuală conduce într'un vestibul, pe urmă în *atrium* unde erau aședate scaune de ședut. De acolo trecem într'o sală lungă unde se luau băile încropite.

Acastă sală se numesce:

Tepidarium. Un *tepidariu* se află în toate stabilimentele de băi la cei vechi precum și cele-lalte, săli despre care vom vorbi. Cunoșcînd dispoziția băilor din Pompeia, cititorul „Naturei“, va cunoște ast-fel dispoziția interioară a tutulor stabilimentelor și edificilor de băi din antichitate. Și când va merge în Italia și va visita ruinele acestor stabilimente, aceste ruine nu vor fi mute pentru dînsul.

Tepidariul este decorat de bas-relievuri și în pereți sînt mici dulapuri unde se află mici caryatide dintre care unele par a fi conținut parfumuri oliu, esențe ast-fel în cât această sală pare a fi servit în acelaș timp de *Unctuarium* adică de sala unde cei vechi își ungéu corpul cu oliu, cu esențe, cu parfumi. În stabilimentele cele mari de băi, *Unctuarium* constitua o sală împarte lângă care era o mulțime de altele pentru exercițiuri corporale, pentru luptă, pentru jocuri, pentru conversație, pentru lecturi, pentru umblet (*ambulationes*), o mulțime de portieri cu cele mai admirabile colone și

1) Veđi Natura No. 8 — Doritori cum sîntem de a iniția încetul cu încetul pe cititori atențivi ai Naturei în marele chestii care se desbat astă-zi în lumea științei și filosofiei atîngem aceste chestii ori de câte ori ocazia se presintă. Fiindu-ne imposibil de a le desvolta (trebuesc tractate pentru acesta) revenim, presintîndu-le sub diverse forme, asupra lor ast-fel în cât cu timpul cititorul inteligent să le pótă rezolva singur. Chestia *liberului arbitru*, chestia *libertății* umane în preșința *fatalității* Naturei este în lumea savantă la ordinea zilei.

2) Laboratoriul unui chimist este camera unde acesta, avînd a se ocupa de corpurile fizice, fără viață le pune unele în preșința altora, le amestecă și le combină, le întorce și le învîrtesce după plac, ca să ajungă *fatalmente* la cutare combinații și la cutare rezultat.

celle mai vestite statui¹⁾, salóne (exedrae, scholae) cu jețuri și cu scaune împrejur unde stău învățați ca să convorbiască între dênși, bibliotheci, pinacotheci etc. etc... Băile saū Thermele Caracalle din Roma numeraū pînă la 1,600 săli tóte împodobite cu marmură și cu porphyr. Aceste construcții ne daū o înaltă idee de magnificența și luxul Romanilor.

Din *Tepidariul*, în băile din Pompeia, călătorul intră într'o altă sală destinată băilor calde și numită pentru acest cuvânt *Calidariul*. Zidurile acestei săli erau canelate ca să facilese scurgerea a-urilor ce se producēu aci prin apa ferbinte.

La extremitatea superióră a *atriului* se află o cameră pentru a se desbrăca saū a se despuia, numită *Spoliarium* și lingă *Spoliarium* există o sală rotundă unde luaū băile reci și care se numia *Frigidarium*.

Nu se vede în băile din Pompeia nici o sală care să pară a fi fost destinată băilor de aburi saū băi turcesci cum le numim noi, *Sudatorium* cum le numiaū vechi Romanii.

Popoli moderni sunt departe de a imita pe cei vechi în magnificența unor stabilimente ce ocupaū un loc așa de mare în viața privată și publică a popolilor anticii. Cu tóte acestea stabilimentele de băi să stabilesc în tóte orașele civilisate alle Europei și se îmulțesc cu atât mai mult cu cât ideile de igienă, de bun traiū și de *confortabil* se respândesc.

Sunt pucine ulițe mari în Paris în care să nu se afle băi, și în Londra nu se zidesce o casă de particular mai *confortabilă* unde arhitectul să nu destine o cameră pentru băi.

Câte sunt ulițele din București în care să existe stabilimente de băi și câte casele particulare care să-și aibă cameră destinată pentru băi?

Ți am vorbit îndestul, amabile cititor, despre

băi și am intrat în amărunturi a cărora utilitate e fără îndoială mai mare decât plăcerea ce a rezultat pentru domnia-ta din citirea rëndurilor ce scriserăm. Vorbindu-ți, în numărul viitor, despre compoziția chimică a óselor descoperite în Pompeia, și scheletelor ce s'aū găsit în cenușă, îți vom face cunoscute unele din scenele pathetice ce a trebuit să se întemple în ajnul țilei când Pompeia fu înghițită de Vulcanul îngrositor.

Aruncă-ți pînă atunci privirea asupra gravurei ce o punem subț ochii Domniei-talle. Ea reprezintă o parte din ruinele Pompeei avēnd înainte-le terribilul lor vecin. Pompeia și Vesuvul continuă împreună un colț numai ce înconjóră și îmbodobesce acel admirabil și încântător golf al Neapolului.

Într'o ții, țice... nu mai 'mă aduc aminte ce poet admirator al Italiei, într'o ții de caprițiu Natura voi să facă un peysagiu complet: ea desinò dulci și îndolente coline, formò în amphiteatru un golf grațios, îl umplu de celle mai frumoșe unde ce marea să fi azurat vre odată; ea puse ca să plutiască pe aceste unde insule de flori și de palmieri; împodobi țermurile cu păduri de portocali ale cărora parfumuri îmbatā aerul, cu viile ce daū acel vin căria nu s'a putut da altā numire de cât de *Lacryma Christi*, cu arbori din Grenada și din Judea care amestec roșiețele lor nuanțe cu dilicioșele parfumuri alle Iasomiilor din Guadalquivir; Natura făcu Napoli, Misena, Sorrento, Pansilipu, făcu Caprea, făcu amorósa și deliciósa insulă Ischia despre care poetul a țis:

Celui qui, suspendant les heures fugitives,
Fixant avec l'amour son âme en ce beau lieu,
Oublierait que le temps coule encore sur ces rives,
Serait-il un mortel ou serait-il un Dieu? . . .

Un demon însă fu gelos; el aruncò Vesuviul înaintea acestor locuri voluptuoșe și Vesuvul deveni complementul phylosophic al acestei țerri.

Vulcanul resumă într'ensul înțelepciunea poetilor napolitanii. El strigă prin vocea craterului său: Voi cari trăiți, culegeți țioa cum culegeți o flóre; flóre ține puțin, bucurați-vē de dēnsa pe cât timp

1) Celle mai însemnate statui care împodobesc astăzi museurile Italiei și care causēză admirația și desperarea statuariei moderne s'au găsit printre ruinele acestor Therme s'aū băi s. es; Famosul grop Laoon, Apolon de Belvedere, Torsul din Belvedere (Museul de la Vatican Roma), Hercule Farnase—Taurul Farnase (Museul Napoli) etc. etc.

e frescă. Muritorilor, bucurați-vă de viață, viața nu se compune de cât de pucine zile.....

Locuitorii Pompeii auziau fără îndoială această voce ce eșia prin craterul Vulcanului și brațările, lanțurile de aur, colierurile etc. etc, ce s'au găsit la gâtul și brațele..... scheletelor scose din

cenușă ne face să credem că damele patriciane se gâtău să meargă la vre un bal ce se da în oraș când formidabila erupțiune lea înghițit în dureroase și nedescriptibile turmente!

Va urma

E

VARIETĂȚI.

Telegraphul submarin între Anglîtera și America. — Cititori nostri își aduc aminte că leam vorbit despre expediția întreprinsă de cea mai mare corabie din lume *Great Eastern* pentru a pune în comunicație printr'un fir electric Anglîtera cu America. Avem urite nuvelle să le dăm. De mai multe zile comunicațiile sunt cu totul întrerupte. Savanți pun înainte teoriile cele mai diferite pentru a explica această întrerupție nevrînd să admită că firul electric s'a rupt.

Ne tîmă însă că ruptura firului există într'o parte ôre-care. Trebuie să așteptăm întorcerea corabiei *Great Eastern* ca să cunoșcem într'un mod pozitiv cauzele și natura unui accident care va da loc la mari deceptii și la o pierdere considerabilă de bani. Un savant D. Airy afirmă că această întrerupție trebuie să fie efectul unei tempeste magnetice care pare a fi una din cele mai terribile ce s'a constatat pînă acum.

Un polyp fabricant de oțet.

Grădina de aclimație din Paris a priimit un animal foarte straniu care are extraordinaria proprietate de a fabrica foarte bun oțet. Iată cum îl descrie un savant P. Huc: Tzu-ro-dze (numele animalului) este o fiuță care, din cauza curioasei proprietăți de a fabrica oțet, merită atenția. Acest polyp este o adunătură monstruoasă de membrane cărnoase, de tuburi, de o mulțime de apendice ce dau acestui animal un aspect hidros. Ar dice cine-va, v-

deîndu'l o masă inertă și mîrtă. Cu toate acestea când îl atinge se contractă sau se dilată și ia forme diverse."

Acest polyp secretă o apă acidulată al căruia gust este foarte plăcut și cu totul asemenea cu gustul oțetului.

Acest polyp chinezesc se află pus într'un vas din aquariul grădinei de aclimație și apa în care se mîscă este tot aceea în care și a făcut voiajul.

Peste câte-va zile Tzou-ro-dze va fi pus în apă prîspătă, alcoolisată, după prescripțiile priimate din China și va fi cu de amăruntul studiat.

Un pod fermecat. Citim într'un jurnal științific: De vre o câte-va zile o mulțime nenumărată de ômeni și de femei alerg în fie care sîră la Mousserolle, (o localitate în Franța lângă Bayonna) aprîpe de podul drumului de fer și acolo ascult, cu o emoțiune lesne de înțeles, sgomote metalice intense care isbesc imaginația și o aruncă în hypothesele cele mai extravagante. Mai multe femei atribue aceste sgomote sufletelor victimelor ce lucrările podului au făcut anul trecut.

Credem că masele foarte mari de fer din care se compun podul de lângă Mousserolle se dilat (adică moleculele se depărtez unele de altele) foarte mult sub influența căldurei zilei. Pe urmă sîra când temperatura scade moleculele tind a relua prima lor poziție; rezultă de aci oscilații repezi și frecvente ce produc sgomotele ce mulțimea aude.